

Statenvoorstel 14/20 A

Voorgestelde behandeling

Procedurevergadering :

PS-vergadering :

Onderwerp

Vaststelling bestuursopdracht "Veilig en weerbaar Brabant";

Vaststelling begrotingswijziging bestuursakkoordmiddelen "Bestuur en Veiligheid"

Datum

18 februari 2020

Documentnummer

GS: 4634392

PS: 4656906

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Samenvatting

Uitwerking bestuursopdracht Veilig en weerbaar Brabant

Met het Bestuursakkoord 2019-2023 "Kiezen voor kwaliteit" zijn de thema's veiligheid en ondermijning nadrukkelijker op de provinciale agenda geplaatst. Onze ambitie is in 2030 de impact van de ondermijnende criminaliteit op de Brabantse samenleving samen met onze partners aanzienlijk te hebben verkleind. Een weerbare overheid en een weerbare samenleving zijn essentieel om structureel tegendruk te bieden aan ondermijnende criminaliteit en om te voorkomen dat de grondbeginselen van onze democratische rechtstaat ondergraven worden.

Vanuit onze provinciale rol willen wij hieraan bijdragen door:

- het continueren en intensiveren van de samenwerking met Taskforce-RIEC Brabant Zeeland;
- het continueren en verder professionaliseren van Samen Sterk in Brabant (SSiB);
- het beter weerbaar maken van de overheid en de samenleving om tegendruk te kunnen bieden aan ondermijnende criminaliteit (waaronder de eigen provinciale organisatie en gemeenten).

We doen dit vanuit een ondersteunende en aanvullende rol samen met de gemeenten en ketenpartners. De essentie is dat we als één overheid acteren tegen de ondermijnende criminaliteit.

Verkeersveiligheid

Op 13 januari jl. hebben de Brabantse verkeersveiligheidspartners [het Brabants Verkeersveiligheidsplan 2020-2024](#) bestuurlijk ondertekend. Het nieuwe plan sluit aan op de ambities uit het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030. Zowel landelijk als in Brabant hebben we de ambitie van nul verkeersslachtoffers. Met het nieuwe Brabants Verkeersveiligheidsplan continueren we onze structurele aanpak van verkeersveiligheid. Op basis van de zorgwekkende ontwikkeling van de verkeersveiligheidscijfers zijn in het plan voor de periode 2020-2024 extra ambities opgenomen:

- Verbetering van de verkeersongevallendata voor risico gestuurde aanpak;
- Aanpak infrastructuur;
- Aanpak gericht op fietsveiligheid, beroepsvervoerders en asociaal verkeersgedrag;
- Vergroten verantwoordelijkheidsbesef bij Brabanders
- Verdieping/verbreding van de samenwerking met maatschappelijke partners en bedrijfsleven.

Het voorstel

1. Bestuursopdracht "Veilig en weerbaar Brabant" vaststellen;
2. De begrotingswijziging van totaal € 15 miljoen vast te stellen ten laste van de stelpost 'bestuursakkoordmiddelen Bestuur en Veiligheid' (totaal € 15 miljoen voor veiligheid) voor 2020 -2023:
 - a. € 12,5 miljoen voor de uitvoering van de bestuursopdracht "Veilig en weerbaar Brabant", inclusief de verwerking van de structurele aanpak voor Tasforce-RIEC Brabant Zeeland en Samen Sterk in Brabant;
 - b. € 2,5 miljoen voor de uitvoering van de extra ambities verkeersveiligheid 2020-2023 (onderdeel Brabants Verkeersveiligheidsplan 2020-2024)

Aanleiding en doel

Onder het motto 'Kiezen voor Kwaliteit' wil de provincie Noord-Brabant de komende jaren het verschil maken voor Brabant en een stevige bijdrage leveren aan maatschappelijke transities. In lijn hiermee hebben de Staten in de begroting 2020 zeven trendbreuken vastgesteld, waarop het college speciaal zal inzetten.

Eén hiervan is "het veilig en weerbaar maken van Brabant". Daarnaast is een aantal extra ambities verkeersveiligheid 2020-2023 geformuleerd als onderdeel van het Brabants Verkeersveiligheidsplan 2020-2024 (zie [statenmededeling](#) van 17 december 2019, nr. 4630884). Hieronder gaan wij op beide onderdelen nader in.

Datum

18 februari 2020

Documentnummer

GS: 4634392

PS: 4656906

- A. Veilig en weerbaar maken van Brabant;
- B. Extra ambities verkeersveiligheid 2020-2023.

Datum

18 februari 2020

Documentnummer

GS: 4634392

PS: 4656906

Ad A: Veilig en weerbaar maken van Brabant

Er is in de afgelopen jaren in Brabant veel geïnvesteerd in het versterken van de weerbaarheid van overheid en samenleving. Dit al langer lopende spoor (denk aan: de bestaande netwerksamenwerking van de Taskforce-RIEC Brabant Zeeland; de gegeven impuls aan Samen Sterk in Brabant (SSiB); de deelname aan de landelijke Actieagenda Vakantieparken; de Bibob-toetsing) wordt gecontinueerd en versterkt. De strijd tegen ondermijning vereist immers een structurele aanpak van gezamenlijke weerbare overheden en maatschappelijke partners op de langere termijn (lange termijn commitment). Dit binnen een gegeven context van relatief beperkte personele en financiële capaciteit. Dit vergt steeds scherpe keuzes vanuit het besef dat niet alles kan.

Wij citeren wat eerder in de begroting 2020 over veilig en weerbaar Brabant is aangekondigd.

1) Invulling geven aan een meer weerbare overheid en samenleving door:

- Met voorstellen te komen op welke wijze de provincie, ondersteuning geeft aan gemeenten om hun strijd tegen ondermijning te intensiveren.
- De samenwerking tussen en met ketenpartners te continueren, te bevorderen en te intensiveren;
- Te werken aan maatschappelijke bewustwording en activatie bij verschillende doelgroepen en branches in de Brabantse samenleving. In dit verband ook de oprichting van een Brabants Platform Veilig Ondernemen te bevorderen;
- Te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor verdere verdieping van grensoverschrijdende aanpak van de ondermijnende criminaliteit.

2) Invulling geven aan een veiliger buitengebied door:

- Voorstellen te ontwikkelen hoe de provincie samen met ketenpartners komt tot een veiliger, en daarmee aantrekkelijker, buitengebied voor onze inwoners, recreanten en andere bezoekers van onze provincie. Hierin mee te nemen hoe te komen tot vitale recreatieparken, slimme innovaties voor toezicht en handhaving en minder drugsafvaldumpingen.

3) Het stimuleren van kennis en onderzoek op het gebied van ondermijning:

- Voorstellen te ontwikkelen hoe we kennis en onderzoek op het gebied van ondermijning en technologische innovaties kunnen stimuleren.

Kortheidshalve verwijzen wij u naar bijgaande uitwerking van de bestuursopdracht "Veilig en weerbaar Brabant".

Als speerpunten in deze uitwerking noemen wij:

- Het continueren en intensiveren van de samenwerking met Taskforce-RIEC Brabant Zeeland;

- Het continueren en verder professionaliseren van Samen Sterk in Brabant (SSiB);
- Het beter weerbaar maken van de overheid en de samenleving om tegendruk te kunnen bieden aan ondermijnende criminaliteit (waaronder de eigen provinciale organisatie en gemeenten).

Datum

18 februari 2020

Documentnummer

GS: 4634392

PS: 4656906

Onze partners mogen rekenen op een warme betrokkenheid en commitment op de thema's waar de provincie een toegevoegde waarde heeft of zelf verantwoordelijkheid draagt. Hierbij is een zo goed mogelijke duiding van de rol van de provincie van belang. De commissaris van de Koning heeft de afgelopen jaren een belangrijke rol gespeeld bij het aanjagen van de discussie over de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Daarmee fungeert hij als zichtbaar ambassadeur van een weerbare overheid. Hij zal ook in de toekomst, mede uit hoofde van zijn rijks heerschapp, nauw betrokken blijven bij het veiligheidsdomein.

Stakeholders beschrijven onze kernkwaliteiten als: "vanouds sterk in het fysieke domein", "gezaghebbende autoriteit (met andere bestuurlijke en ambtelijke tafels) die nieuwe verbindingen kan leggen, allianties kan versterken en daardoor in staat is lange termijneffecten te bewerkstelligen". Vanuit deze rolopvatting wil de provincie bijdragen door:

- gemeenten te versterken in hun weerbaarheid tegen de georganiseerde criminaliteit;
- samenwerking te faciliteren en te stimuleren; en partners te verbinden;
- kennis en informatie te delen en innovaties aan te jagen;
- beleidsmatige en bestuurlijke instrumenten in te zetten (bijv. Bibob, vitaal en veilig buitengebied, tegengaan leegstand, aanpak vitale vakantieparken);
- financiële capaciteit in te zetten voor het realiseren van de provinciale beleidsdoelen.

We doen dit vanuit een ondersteunende en aanvullende rol samen met de gemeenten en ketenpartners. De essentie is dat we als één overheid acteren tegen de ondermijnende criminaliteit.

Wij vinden het verder van groot belang dat we binnen de provinciale organisatie de weerbaarheid en integriteit nog steviger verankeren. In 2020 stellen we hiervoor een integraal verbeterplan op.

Ad B: Extra ambities verkeersveiligheid 2020-2023

Op 4 november jl. hebben Gedeputeerde Staten ingestemd met het Brabants Verkeersveiligheidsplan 2020-2024. Provinciale Staten zijn hierover geïnformeerd via een statenmededeling. Met [het nieuwe Brabants Verkeersveiligheidsplan](#) continueren we onze structurele aanpak van verkeersveiligheid. Zo blijven wij vanuit onze regierol inzetten op verkeerseducatie op het basis- en voortgezet onderwijs, communicatie,

onderzoek en effectmeting. De financiële middelen hiervoor zijn reeds structureel op de meerjarige begroting geraamd.

Datum

18 februari 2020

Documentnummer

GS: 4634392

PS: 4656906

Op basis van de zorgwekkende ontwikkeling van de verkeersveiligheidscijfers zijn in het plan voor de periode 2020-2024 extra ambities opgenomen. Een aantal maatregelen gaan we intensiveren en een aantal onderdelen zijn nieuw.

1) Intensiveren op de volgende onderdelen

- De jonge bestuurder is een kwetsbare doelgroep in het verkeer. We breiden de pilots verkeerseducatie op het middelbaar beroepsonderwijs uit en komen tot een definitief aanbod, waarin we ook kijken naar structurele financiering.
- Inzetten op de werkgeversbenadering door Brabant Mobiliteitsnetwerk uit te breiden met verkeersveiligheid.
- Investeren in de bewustwording van de eigen verantwoordelijkheid van de Brabantse burger, omdat 90% van de ongevallen veroorzaakt wordt door menselijk gedrag.

2) Invulling geven aan nieuwe manier van werken: risicogestuurde en datagestuurde aanpak

Dit is een proactieve manier van werken, waarbij ervan uitgegaan wordt dat ongevallen voorkomen kunnen worden, door het wegnemen van risico's. We volgen hiermee de landelijke manier van werken in het [Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030](#). De provincie vervult de regierol. Hiervoor is nodig:

- Opzetten van (verdergaande) samenwerking rondom data met nieuwe partners, zoals het verkrijgen van data uit personenvoertuigen en vrachtwagens, het krijgen van informatie van de spoedeisende hulp van ziekenhuizen en uit ambulancegegevens.
- Brabantbreed onderzoek doen naar functie, vormgeving en gebruik van aandachtswegen en -fietspaden, om in beeld te krijgen waar de grootste risico's op de wegen zitten, zodat afwegingen kunnen worden gemaakt bij te nemen maatregelen.
- Gedragsexperts laten meekijken bij provinciale infrastructurele projecten, om naast infrastructurele maatregelen ook gedragsmaatregelen toe te kunnen passen.
- Investeren in de aanpak van (nieuwe) risico's die voortkomen uit recente Brabantse risicoanalyses, zoals asociaal gedrag in het verkeer en beroepsvervoerders.

Bevoegdheid

In het kader van de kaderstellende rol en budgetbevoegdheid van Provinciale Staten wordt dit voorstel aan u voorgelegd.

Argumenten

1. *Het betreft de aangekondigde uitwerking van de bestuursopdracht*

2. *Dit is nodig wegens de rechtmatige uitgave van middelen voor projectuitvoering, verlening van opdrachten en subsidies en de daarmee gepaard gaande organisatie.*

Datum

18 februari 2020

Documentnummer

GS: 4634392

PS: 4656906

Onderbouwing:

- 1.1 De strijd tegen ondermijning vereist een structurele aanpak van gezamenlijke weerbare overheden en maatschappelijke partners op de langere termijn (lange termijn commitment).
 - 1.2 Provinciale ambitie is om in 2030 de impact van de ondermijnende criminaliteit op de Brabantse samenleving samen met onze partners aanzienlijk te hebben verkleind.
 - 1.3 Een weerbare overheid en een weerbare samenleving zijn essentieel om structureel tegendruk te bieden aan ondermijnende criminaliteit en om te voorkomen dat de grondbeginselen van onze democratische rechtstaat ondergraven worden.
-
- 2.1 Aandacht voor verkeersveiligheid is en blijft hard nodig, gezien de recente ongevalsgegevens. Het aantal verkeersslachtoffers stijgt landelijk. In 2018 vielen er in Nederland 678 doden in het verkeer - het hoogste aantal sinds 2010. Brabant had in 2018 een negatieve uitschieter met 150 doden, een stijging van 50% ten opzichte van 2017. Ook in 2019 zijn er veel verkeersdoden te betreuren, de officiële cijfers hiervan komen in april. Het persoonlijk leed is groot. En de maatschappelijke kosten zijn hoog door schade aan voertuigen en infrastructuur, medische kosten, productieverlies, afhandelingskosten en filekosten. Schattingen gaan uit van ruim €14 miljard per jaar in Nederland, dat is 2% van het bruto binnenlands product.
 - 2.2 Met het Brabant Verkeersveiligheidsplan geven de Brabantse partners uitwerking aan het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (SPV). Het SPV is opgesteld door Rijk, provincies, gemeenten, vervoerregio's en maatschappelijke partners. Deze partijen omarmen de ambitie van nul verkeersslachtoffers en onderschrijven met het SPV het belang om gezamenlijk de verkeersveiligheid te verbeteren vanuit een risicogestuurde aanpak. De provincie heeft hierbij de regie. Hiervoor zijn extra middelen nodig.
 - 2.3 Het Rijk heeft inmiddels € 500 miljoen beschikbaar gesteld als cofinanciering voor verkeersveiligheid, voor de komende 10 jaar.

Kanttekeningen

1.1 Veilig en weerbaar Brabant

De provincie is één van de vele spelers op het terrein van veiligheid met een relatief beperkte personele en financiële capaciteit, en zonder operationele taken en verantwoordelijkheden.

1.2 Wij begeven ons niet op het speelveld van andere organisaties en instanties belast met de opsporing en vervolging en wij treden niet in de taken en verantwoordelijkheden van gemeenten, burgemeesters en colleges van B&W.

Datum

18 februari 2020

Documentnummer

GS: 4634392

PS: 4656906

2 Extra ambities verkeersveiligheid

2.1 Recente ontwikkelingen en de veranderde tijdsgeest hebben de Brabantse verkeersveiligheidspartners aangezet tot een aanscherping en focus in de aanpak. Het huidige plan is conform het landelijke SPV gebaseerd op een risicogestuurde aanpak, aangevuld met ongevallenanalyses, beschikbare onderzoeken en lokale kennis van de partners. De risico's die we de komende jaren Brabantbreed gaan aanpakken zijn: fietsonveiligheid, bestuurders van personenauto's, beroepsvervoerders, afleiding, snelheid, alcohol en drugs, asociaal gedrag in het verkeer en infrastructuur. Voor iedere partner is de rol vastgesteld en zijn maatregelen genoemd, die we de komende jaren gezamenlijk gaan uitvoeren om bovenstaande risico's aan te pakken. Dit vraagt van de provincie dat we een aantal thema's intensiveren en enkele nieuwe thema's oppakken. De provincie heeft hierbij een regierol en als wegbeheerder ook een uitvoerende rol.

2.2 De succesvolle maatregelen uit het vorige plan behouden we. In aanvulling daarop zetten we in de periode 2020-2024 gezamenlijk in op:

- Verbetering van de verkeersongevallendata t.b.v. de risicogestuurde aanpak;
- Aanpak infrastructuur (stimulerend/faciliterend vanuit de provinciale regierol en uitvoerend voor het provinciale areaal);
- Aanpak gericht op fietsveiligheid, beroepsvervoerders en asociaal verkeersgedrag;
- Verdieping/verbreding van de samenwerking met maatschappelijke partners en bedrijfsleven;
- Vergroten verantwoordelijkheidsbesef bij Brabanders.

Financiën

Als uitwerking van het bestuursakkoord is voor Bestuur en Veiligheid € 17 miljoen gereserveerd op de betreffende stelpost (waarvan € 2 miljoen voor het onderdeel Bestuur). De daarmee resterende € 15 miljoen voor Veiligheid wordt voor € 12,5 miljoen ingezet voor de bestuursopdracht Veilig en weerbaar Brabant en € 2,5 miljoen voor extra ambities Verkeersveiligheid.

Voorgesteld wordt middels een begrotingswijziging € 15 miljoen van de gereserveerde bestuursakkoordmiddelen in de stelpost "Bestuur en Veiligheid" te bestemmen voor de voorgestelde aanpak "Veilig en weerbaar Brabant" en verkeersveiligheid.

Zie schema hieronder.

Datum

18 februari 2020

Documentnummer

GS: 4634392

PS: 4656906

Bedragen in mln €	2020	2021	2022	2023	Totaal bestuurs- periode
Subsidierelatie Veilig en weerbaar Brabant: Taskforce		1,23	1,26	1,28	3,77
Subsidierelatie Veilig en weerbaar Brabant: SSIB		1,40	1,44	1,49	4,33
Uitvoering actielijnen veilig en weerbaar Brabant (incl. onvoorzien)	*	0,9	1,0	1,0	2,9
OKB Veilig en weerbaar Brabant	0,2	0,4	0,45	0,45	1,5
Subtotaal Veilig en weerbaar Brabant	0,2	3,93	4,15	4,22	12,5
Subtotaal Extra ambities Verkeersveiligheid (programma 8 Basisinfrastructuur Mobiliteit)	0,625	0,625	0,625	0,625	2,5
Totaal Veiligheid	0,825	4,555	4,775	4,845	15

*) De inzet op de actielijnen voor 2020 wordt gedekt uit de reeds bij het Bestuursakkoord beschikbaar gestelde € 750.000 voor veiligheid in 2020.

Bestuursopdracht "Veilig en weerbaar Brabant"

We stellen voor de financiering voor Taskforce-RIEC Brabant Zeeland en de versterkingsaanpak voor Samen Sterk in Brabant voor deze bestuursperiode (geïndexeerd) voort te zetten in lijn met de huidige bijdragen. Dit leidt voor 2021 t/m 2023 tot een inzet van € 8,1 miljoen.

Omdat veiligheid een relatief nieuwe taak is van de provincie, is er geen Organisatiekostenbudget (OKB) beschikbaar. We willen met een klein team van 4 fte onze ambities waarmaken op het gebied van weerbare overheid, weerbare organisatie, weerbare samenleving en veiliger buitengebied. De kosten voor de verhoging van het OKB voor deze bestuursperiode bedragen € 1,5 miljoen.

Bij de uitwerking van het bestuursakkoord is voor realisering van de paragraaf veiligheid voor 2020 al twee fte beschikbaar gesteld. Deze hebben we verrekend in de benodigde capaciteit.

Bij de bestuursrapportage medio 2020 zullen wij komen met een voorstel voor prestatie-indicatoren.

Datum

18 februari 2020

Documentnummer

GS: 4634392

PS: 4656906

Extra ambities Verkeersveiligheid

Voor de extra ambities Verkeersveiligheid zijn nog geen middelen beschikbaar op de meerjarige begroting. In het voorstel van de Bestuursakkoordmiddelen 2020-2023 is met deze tijdelijke extra ambitie voor verkeersveiligheid rekening gehouden als onderdeel van de totale middelen voor veiligheid. Op basis van het Brabants Verkeersveiligheidsplan 2020-2024 wordt een beroep gedaan op een gedeelte van deze tijdelijke middelen. Deze middelen komen bovenop de bestaande structurele middelen voor verkeersveiligheid op de meerjarige begroting.

In de begroting 2020 monitoren we het structurele verkeersveiligheidsbeleid reeds aan de hand van de volgende KPI's:

- Dodelijke verkeersslachtoffers op provinciale wegen: aantallen en per reizigerskilometer
- Aantal leerlingen in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs dat bereikt is met Brabants VerkeersveiligheidsLabel (BVL), Totally Traffic (TT) en TT Projects.

Voor de monitoring van de nieuwe ambities doen we bij de bestuursrapportage medio 2020 een voorstel voor aanvullende indicatoren.

Klimaat

N.v.t.

Europese en internationale zaken

N.v.t.

Planning

Veilig en weerbaar Brabant

De uitwerking van de bestuursopdracht "Veilig en weerbaar Brabant" bevat een paragraaf met voorgenomen activiteiten voor de periode 2020-2023.

Verkeersveiligheid

Voor de planning wordt een jaarlijks uitvoeringsprogramma opgesteld.

Bijlagen

1. Bestuursopdracht "Veilig en weerbaar Brabant".

2. Extra ambities Verkeersveiligheid 2020-2024.
3. Schematische weergave begrotingswijziging.

Datum

18 februari 2020

Documentnummer

GS: 4634392

PS: 4656906

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: de heer J. Smarius, (06) 18303052, jsmarius@brabant.nl
(Veilig en weerbaar Brabant); de heer B. Swaans (06) 18303462,
hswaans@brabant.nl (Verkeersveiligheid)

Opdrachtnemer: de heer R. Heijmerink, rheijmerink@brabant.nl. (Veilig en
weerbaar Brabant); mevrouw S. Vetkamp, svetkamp@brabant.nl
(Verkeersveiligheid).